

El foment de la ciència entre els joves de la província de Castelló

Vicent Pardo Alarcón³⁶

IES d'Onda, Vila-real

Introducció

Farem un resum de les conclusions obtingudes a partir de l'anàlisi dels llibres d'Actes publicades corresponents a les deu edicions del Congreso de Jóvenes Investigadores celebrades a nivell estatal:

³⁶ Licenciat en biologia per la Universitat de València i doctor en pedagogia per la UNED. Professor de secundària. c/e: vpardo@bbvnet.com

A) Encara que la **Comunitat Valenciana** ocupa el 5è lloc entre les 17 comunitats autònomes que presentaren treballs, pel que fa al número de treballs presentats, a nivell global ocupa una posició mitjana en la taula de participants. El grup capdavanter està constituït per les comunitats de: Andalusia, Madrid i Catalunya, en aquest ordre.

B) Dins de la Comunitat, la província de **València** ocupa el primer lloc, amb 18 treballs presentats al llarg de les 10 edicions, sobre un total de 28 treballs. La província d'**Alacant** ocupa el segon lloc, amb 10 treballs.

C) La província de **Castelló** no ha tingut cap representació durant els 10 anys que -fins ara- s'ha celebrat aquest Congrés. Encara que els motius poden ser diversos, no cap dubte de que des de l'àmbit de la província s'han realitzat pocs esforços per impulsar i fomentar l'esperit científic i la investigació entre els joves castellonencs.

Es detecta, doncs, la necessitat d'estimular l'esperit científic en els joves així com la investigació científica a nivells elementals i mitjans del nostre sistema educatiu, puix que aquestos són la base per tal d'afavorir la creació d'hàbits i actituds positives envers la ciència i les seues expressions.

Per què un “Programa de Foment de la Ciència” entre els joves?

Una iniciativa tal pretén aconseguir diversos objectius, entre els quals podem destacar:

- El cultiu de l'esperit científic i el coneixement de la metodologia científica, com a preparació i ensinistrament en la vida acadèmica, així com, també, en la quotidiana.
- Creació d'actituds d'interès per la ciència, la tecnologia i pels problemes que aquestes poden generar, des d'una reflexió crítica i participativa.
- Foment de vocacions científiques en una societat industrial com la castellonenca de la nostra època.
- Impuls de les activitats científiques (clubs de ciència, jornades, conferències...) com a forma d'ocupació del temps d'oci, alternativa a algunes de les formes actuals.
- Major i millor motivació pels estudis de l'àmbit científic-tècnic, certament vistos amb prejudicis des de gran part de la població estudiantil.

Treballs publicados en las actes (1988/1997)

Relacionem tot seguit els treballs publicats en les actes dels certàmens de joves investigadors (1988/1997), per comunitats autònomes ordenades de major a menor nombre de treballs presentats.

1º Andalucía	75
2º Madrid	74
3º Catalunya	62
4º Castilla-León	36

5º Comunidad Valenciana	28
6º Aragón	23
7º Cantabria	11
8º Asturias	9

9º Galicia	8
10º Extremadura	6
11º Castilla-La Mancha	6
12º La Rioja	5
13º País Vasco	5

14º Murcia	3
15º Baleares	2
16º Navarra	2
17º Canarias	1

De la observació de la taula es dedueix que tres comunitats ocupen els primers llocs amb un nombre important de treballs. Són: Andalusia, Madrid i Catalunya; un segon grup, compost per les comunitats de Castilla i Lleó, País Valencià i Aragó, tenen un nombre marcadament inferior de treballs, i el reste de comunitats (Cantabria... Canaries) ocupen llocs a distància dels anteriors.

Taula: Els 28 treballs presentats pel País Valencià en els Certàmens de Joves Investigadors (1988/1997)

Grupo de Alicante (A) (1988)	Un eslabón de la política reformista de Carlos III: la Reforma Municipal en la c. d'Alacant (H)
Grupo de Valencia (V) (1988)	Ilustración e historia crítica. Agustín Sales y Alcalá (H)
Grupo de Valencia (V) (1988)	Infraestructura cient. en la Univ.de Vcia. tras la reforma de estudios del R. Blasco (H)
Dep.Hª Med. UA (A) (1988)	Nueva Tabarca. Colonización y poblamiento de Isla Plana por Carlos III (H)
I.B. Buñol (V) (1989)	Hábitos alimentarios en jóvenes de la comarca Hoya de Buñol (N)
IFP Ontinyent (V) (1990)	Astrometría (As)
IB "P.Vitoria" Alcoi (A) (1990)	Ferrocarriles :influencia del f. Alcoi-Gandía en una ciudad en crecimiento (Eco)
IFP Ontinyent (V) (1990)	Cólera y muerte en la Vall d'Albaida. El siglo XIX (H)
IB Buñol (V) (1990)	Calidad de las aguas del río Buñol (Ec)
IFP Ontinyent (V) (1991)	Repercusiones demográficas de la guerra civil esp. en la comarca de La Vall d'Albaida (D)
Colegio Domus Godella (V) (1991)	Estudio de costumbres alimentarias del pueblo valenciano en la actualidad (N)
IB "P.Vitoria" Alcoi (A) (1991)	Empresas aceituneras de Alcoi (Eco)
Fac.Derecho UV (V) (1991)	Repercusiones de la Unión Europea en la ecología social (S)
IB "H.Chabas" Denia (A) (1992)	Anàlisi biològica i química de les aigües del riu Girona (Ec)
Colegio Domus Godella (V) (1992)	Estudio integral del río Turia (Ec)
Dep.Gen.Fac.B,UV(V) (1992)	Optimización de sondas de DNA para el diagnóstico genético clínico de patologías hereditarias humanas (G)
Fac.Medicina UA (A) (1992)	Calidad de vida en pacientes que han sufrido infarto agudo de miocardio (M)
Ins.Cult.Domus (V) (1993)	Estudio de la influencia de la corriente eléctrica en el crecimiento de len-

	tejas (FV)
Ins.Cult.Domus (V) (1993)	Hàbits de oci de la juventud valenciana (S)
Fac.CB,UV (V) (1993)	Aplicación de PCR en detección de polimorfismos en genes de alcoholismo (G)
Centro Social Senabre (V) (1993)	Entrenamiento cognitivo en ancianos de Valencia (P)
Ens.Profes.CAJ (V) (1993)	Entorno de simulación de invernaderos (Ag)
Dep.Optica UA (A) (1993)	Relación entre rendimiento escolar y anomalías de visión (Ed)
IFP "Denia" (A) (1994)	Vida cotidiana y mortalidad en una ciudad de la retaguardia durante la guerra civil: Ondara(S)
Ins.Cult.Domus (V) (1994)	El agua y su contaminación en todos sus aspectos.Calidad y estado de la misma (Ec)
Grupo de Altea (A) (1996)	Tocando los conceptos (F)
IB "Azorín" Elda-Petrer (A) (1996)	Interrelación entre industria, calidad de vida y recursos naturales (Interd)
Grupo Naturalista-ecologista Xoriguer, Vila joiosa (A) (1997)	Validez de ciertas especies algales del mediolitoral e infralitoral superior mediterráneo como bioindicadores de contaminación orgánica (Ec)

Símbols utilitzats

A = Alacant, V = València

Ciències socials: D = Demografia, Eco = Economia, Ed = Educació, H = Història, P = Psicologia, S = Sociologia

Ciències experimentals: Ag = Agronomia, As = Astronomia, Ec = Ecologia, F = Física, FV = Fisiologia Vegetal, G = Genètica, Interd = Interdisciplinar, M = Medicina, N = Nutrició

Altres conclusions

* Si exceptuem el primer Congrés celebrado (1988), de temàtica monogràfica (Carlos III y la Il·lustració), que tingué un caràcter històric, la temàtica dels treballs presentats a la resta d'edicions del Congrés va ser diversa, repartint-se aproximadament entre un 50% de treballs de ciències socials i l'altre 50% de ciències experimentals.

* Dins del grup de treballs sobre ciències experimentals, la única disciplina en la que se es presentaren un nombre significativament major de treballs és al camp de la ecologia, concretament 5: 1 treball al 1990; 2 al 1992; 1 al 1994 i al 1997, representant un 18 % del total de 28.

Programa de divulgació de la ciència i la tecnologia entre els joves

Proposta de possibles activitats

A) **Constitució de clubs científics** de joves, especialitzats en les diverses branques de la ciència com, p.e., informàtica, astronomia, col·leccionisme científic, inventors, etc. Posteriorment, podrien organitzar exposicions i jornades de difusió pública de les seues activitats. Aquestos clubs poden constituir-se aprofitant la infraestructura dels centres docents, o fora d'ells.

B) **Muntatge d'exposicions** sobre temes diversos com, p.e., roques, minerals, fòssils, herbaris, làmines, fotografies, llibres, ecosistemes, etc.

C) **Organització de concursos de tema científic**, des de buscar respostes a determinades qüestions fins a la redacció de treballs monogràfics sobre determinats temes, o confecció de maquetes, de rèpliques de màquines o aparells, o petites investigacions, experiències científiques, etc.

D) **Celebració de jornades commemoratives** de tema científic, amb activitats puntuals, aprofitant dates assenyalades, que sempre hi ha al llarg de l'any, com ara el dia mundial de la sida, de l'aigua, o el centenari de l'aspirina, o l'aniversari del descobriment de l'electrò, etc.

E) **Constitució als centres docents d'un fons de informació científica**, d'un arxiu de materials informatius i documentals, aprofitant la moltíssima informació que arriba als centres i que no és difundida per diversos motius; p.e., les informacions de premsa, programes científics en vídeo, etc.

F) **Organització de les Jornades o la Setmana de la Ciència**, per tal que de forma intensiva, durant uns dies, es realitzen activitats variades de temàtica científica, amb la màxima participació dels joves o alumnes.

G) **Promoció de visites a centres de ciència i tecnològics**, com determinades fàbriques o indústries, o centres de investigació que hi ha a totes les províncies, p.e., els depenents del C.S.I.C.

H) **Activitats de periodisme científic**, o siga, realització de treballs amb materials de premsa de tema científic per tal de treballar i assimilar els coneixements científics divulgats, així com el treball d'elaboració i redacció de petites publicacions juvenils de creació pròpia, com ara fulls de ciència, petites recerques, etc.

I) **Divulgació de les experiències i investigacions dels estudiants**, donat que molts alumnes de centres docents participen en treballs de investigació dels que després no es té coneixement, per falta de canals de divulgació.